

БИЛТЕН

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
СМЕДЕРЕВО

Година 45

Смедерево, јун 2025

Број 2

Министарство пољопривреде
шумарства и водопривреде

www.psss.rs

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА СМЕДЕРЕВО

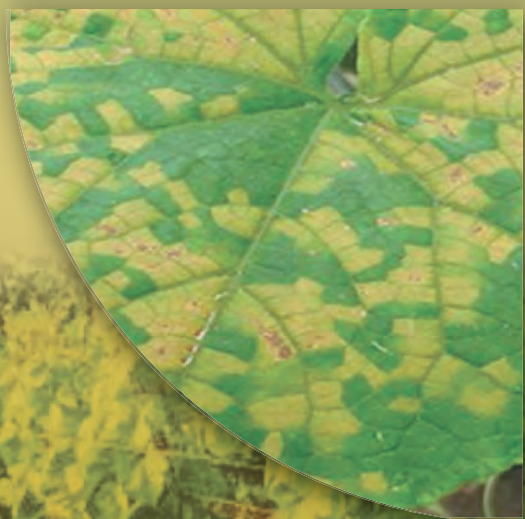
11431 КОЛАРИ Ул. Железничка б.б.

026/4711-039, 026/4711-035

info@psssd.prd.rs

www.psssd.org.rs

02 2025

АГРОТЕХНИЧКЕ МЕРЕ НА ВИНОВОЈ ЛОЗИ ПОСЛЕ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА	3
ЗАЛАМАЊЕ ЛАСТАРА	4
КЛАСИРАЊЕ И ПАКОВАЊЕ ПЛОДОВА	5
МЕРЕ АДАПТАЦИЈЕ У РАТАРСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ	6
ВИСОКИ НАПОНИ ПРОТИВ КОРОВА	7
МРКА ТРУЛЕЖ КРТОЛА КРОМПИРА И БАКТЕРИЈСКОГ УВЕНУЋА КРОМПИРА И ПАРАДАЈЗА	8
ПЛАМЕЊАЧА КРАСТАВАЦА	9
МРЉАВОСТ ПЛОДОВА ЛУБЕНИЦЕ И ДИЊЕ	10
ЗАГАЂЕЊЕ ПЕСТИЦИДИМА У ПОЉОПРИВРЕДИ	11
ИПАРД	13
ПОДСТИЦАЈИ ЗА КУПОВИНУ СЕРТИФИКОВАНОГ СЕМЕНА	14

САВЕТОДАВЦИ

Име и презиме	Област рада	телефон	e-mail
Биљана Николић	Воћарство и виноградарство	064/649-16-50	b.nikolic@psssd.org.rs
Горан Павловић	Ратарство и повртарство	064/649-16-45	g.pavlovic@psssd.org.rs
Славица Стојкић	Заштита биља	064/191-68-35	s.stojkic@psssd.org.rs
Лазар Васић	Заштита животне средине	064/849-79-84	lazarpsssd@gmail.com
Бобан Марковић	Воћарство и виноградарство	064/649-16-47	b.markovic@psssd.org.rs
Жаклина Младеновић	Заштита биља	064/280-57-38	z.mladenovic@psssd.org.rs
Снежана Петровић	Агроекономија	064/849-76-95	64snezana@gmail.com
Горан Ђорђевић	Воћарство и виноградарство	064/234-85-65	g.djordjevic@psssd.org.rs
Сања Миловановић	Ратарство и повртарство	060/050-90-83	s.mmilenkovic@psssd.org.rs
Никола Трикић	Заштита биља	064/448-44-49	nikolatrikic93@gmail.com
Миладин Виторовић	Пољопривредна механизација	062/207-554	m.vitorovic@psssd.org.rs

АГРОТЕХНИЧКЕ МЕРЕ НА ВИНОВОЈ ЛОЗИ НАКОН ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

Бобан Марковић

Саветодавац за воћарство и виноградарство

Тренутне временске прилике, којих смо сведоци са температурним колебањима од неког прохладног, тмурног и релативно кишовитог времена па до сунчаних дана са повишеним температурама представљају идеалне услове којих смо сведоци за појаву елементарних непогода. Временске непогоде праћене олујним ветром и градом могу нанети велике и дуготрајне штете засадима винове лозе. На чокоту винове лозе налази се много зељастих делова који могу бити оштећени ветром и градом, а најосетљивији су млади ластари, цвасти и тек формирани гроздови.

Ако виноград претрпи штете од олује и града мора се посебно неговати како би се та штета што више умањила и елиминисале штетне последице, а оштећени делови што пре опоравили и вратили у функцију.

У зависности од времена када је град пао, као и од степена повређености органа винове лозе предузимају се следеће мере:-

- Ако је град пао у почетку вегетације, када је дужина ластара 10 до 15 цм, не треба предузимати никакве посебне мере резидбе, јер се из суочица и других тачака раста развијају нови ластари, а да би се поспешило њихово кретање неопходно је виноград прихранити азотним ђубривом;

Ако је град пао пред само цветање и уништило лисну масу и цвасти, зелене ластаре резати на два окца и извести заштитни третман од биљних болести и штеточина. Такође, треба извести и прихрањивање азотним ђубривом када се на избилим ластарима формира 6 до 8 листова. Најмање половину ластара заломити како би се изазвало кретање родних заперака. На овај начин може се добити солидан принос и у години када је пао град;

- Сви ластари који су мање оштећени, листови и цвасти или гроздови се не дирају већ само штите од болести и штеточина и нормално доносе род;
- Ластари који су пуно оголели и имају пуно повр-

шинских рана се такође орезују на два окца ради формирања родних заперака. Ово су све неке од ситуација обично до краја јуна месеца у годинама са временски нормалним кретањем вегетације и оне могу да допринесу колико-толико до смањења материјално причињене штете.

- Ако дође до појаве града у фази интензивног пораста бобица не препоручује се резидба ластара;
- Резидба се не препоручује ни када се грожђе налази у фази шарка или зрелости;
- Веома је битно одмах после града, што је пре могуће, испрскати лозу бакарним препаратима или другим адекватним фунгицидима како би се спречио развој болести које се јављају после града, а једна од њих је и бела трулеж која ако град падне у време шарка за два до три дана може да уништи сво грожђе. Важно је напоменути да виноград који претрпи штету од града мора имати посебан третман и у њему мора бити примењена пуна агротехника и мере неге да би лоза у следећој вегетацији имала нормалан развој, а ластари нормално презимели без оштећења од мраза.

ЗАЛАМАЊЕ ЛАСТАРА

Биљана Николић

Саветодавац за воћарство и виноградарство

Заламање ластара је редовна агротехничка мера. Изводи се сваке године, код свих сорти и свих начина гајења лозе. Када не би било заламања и лачења, велики број листова остаће засењен. Засењени листови, уместо да активно учествују у фотосинтетској активности, понашају се паразитски на рачун остављених листова. Ово је посебно неповољно у крајевима с мање сунчаних часова. Заламање обухвата све ластаре на чокоту и изводи се када достигну одређену висину. Код гајења лозе уз коље или уз вертикалан шпалирски наслон, заламање се изводи када ластари знатно пређу висину коља или највишу жицу на шпалиру. Сувише ниско заламање неповољно се одражава на квалитет грозђа и вегетативну снагу чокота, јер се на чокоту не оставља довољно лисне површине за настанак хранљивих материја. Ниско заламање је честа појава код индивидуалних произвођача због избегавања постављања наслона или због постављања наслона недовољне дужине. У Србији се заламање најчешће примењује у јулу, некада почетком августа, а код ниских облика стабала у трећој декади јуна. Крајем јуна и почетком јула, ластари су у доста интензивном

пораству, крајем јула тај пораст је незнатан или је код неких сорти и престао. Заламањем се постижу различити физиолошки ефекти, зависно од времена његовог обављања. Раније заламање утиче на повећање крупноће заметнутих бобица и смањење садржаја шећера у грозђу. Стоне сорте треба заламати раније, а винске сорте што касније, како би имале већу количину шећера. Ранијим заламањем јавља се већи број заперака и они се такође морају заламати. Влажност ваздуха и земљишта могу утицати на време заламања. У сувљим срединама, ластари се заламају раније и више се скраћују, одбацавањем врхова ластара смањује се транспирација. У влажнијим срединама и влажнијих година, ластари се заламају касније и мање се скраћују. Заламање се изводи ручно или механизовано, ручно се залама маказама. У савременим засадима широких међуредних растојања могуће је механизовано заламање, чиме се дневни учинак повећава неколико пута.

*Коришћена литература Виноградарство
др Драган Вујовић.*

КЛАСИРАЊЕ И ПАКОВАЊЕ ПЛОДОВА

Горан Ђорђевић

Саветодавац за воћарство и виноградарство

Током бербе плодови јагоде грубо се класирају и стављају у амбалажу у којој се износе на тржиште. Натрули и оштећени плодови се одвајају у посебну амбалажу и износе ван засада. Контрола квалитета са grubим класирањем плодова се може вршити и на сабирном месту на пољу, где се уједно и посуднице са убраним плодовима пакују у гајбице у којима ће бити изнете на тржиште. За класирање се користе посебни калибратори одређеног пречника плода за сваку категорију. Европски стандард обухвата две квалитетне групе за јагоду: екстра квалитет

и квалитет И. Плодови јагоде екстра квалитета морају имати облик, развијеност и боју карактеристичну за одређену сорту, са чашицом и скраћеном петељком, без присуства честица земље и песка, минималног пречника 20 мм за ситне и 30 мм за крупноплодне сорте. Дозвољено је одступање до 5% по боји или маси плода за овај стандард, али морају да одговарају стандарду категорије И. Презреlih и оштећених плодова може бити до 2%, а укупна толеранција квалитета износи до 10%.

Плодови категорије И морају имати приближно исти облик, боју и величину као и плодови екстра квалитета. Пречник плода мора бити 18 до 25 мм код крупних плодова, а код ситних најмање 15 мм, са незнатним присуством честица земље. У јединици паковања може бити до 10% одступања од услова предвиђених за И квалитет, укључујући до 2% презреlih и оштећених плодова. Јагоде ИИ квалитета могу имати пречник мањи од 15 мм, а у јединици паковања може бити до 20% плодова без чашица и петељки, као и до 10% презреlih плодова. Амбалажа за паковање јагоде је стандардна и плодови свих категорија квалитета пакују се у плитке отворене летварице, тзв. холандезе 400 x 300 x 95, које морају бити у рамовима. Нови стандарди захтевају паковање свежих плодова јагоде у мале кутијице од пластике, пресованог стиропора

или пластифицираног картона, запремине од 250 г до 500 г. Амбалажа мора бити нешкодљива по здравље људи и биоразградљива.

Са циљем повећања складишне способности плодови се упакују у специјалне перфориране фолије, које дозвољавају излазак етилена и других штетних гасова из паковања, чиме се одржава природна свежина, боја и укус плодова.

Производ мора бити уједначен, што значи да плодови треба да припадају истој сорти и истој квалитетној категорији. Ознаке порекла производа, квалитетне категорије и трговинске ознаке морају бити штампане нешкодљивим бојама искључиво са спољне стране амбалаже.

МЕРЕ АДАПТАЦИЈЕ У РАТАРСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ

Сања Миловановић
Саветодавац за ратарство и повртарство

Кукуруз као наш најважнији ратарски усеv трпи велике последице, што се може закључити на основу претходних година. На принос кукуруза навећи утицај имају временске прилике.

Једну од мера адаптације представљају ранији рокови сетве и гајење хибрида кукуруза краће вегетације уз увођење и форсирање плодореда са већим бројем поља. Делотворност ових мера је јака. Поред плодореда, треба унапредити постојеће системе гајења у циљу ефикасност чувања зимских резерви влаге (јесења обрада, повећање покривности земљишта гајењем покровних, накнадних и међуусева), као и увести плитко заоравање стрништа током лета после жетве озимих усева, јер су то најчешћи предусеви кукурузу. Ове мере имају изражену мултифункционалност јер утичу на смањење негативног утицаја високих температура и недостатка падавина у критичном периоду усева кукуруза, смањују ерозију земљишта и смањују трошкове контроле корова применом хербицида и наравно утичу позитивно на животну средину. Највећи, високи и умерени ризици сада, са тенденцијом пораста у будућности, су у односу на високе температуре ваздуха и недостатак падавина у критичном периоду за кукуруз. Поред поменутих мера изнад, препорука је и гајење отпорнијих хибрида кукуруза са повећаним садржајем абсцисинске киселине (АВА) који лакше подносе сушу, затим рад на селекцији и стварању хибрида са повећаном отпорношћу (распоред листова, висина стабла и др.). Земљиште под широкоредним усевима дуго времена је незаштићено. Применом међуредног култивирања, са култиваторима намењеним само за такве сврхе, земљиште се подсеца и растреса између редова. На овај начин постижу се следећи циљеви: уништава се постојећа покорница и спречава појава нове; пресецањем капиларитета ствара се растресит слој на површини земљишта, чиме се истовремено спречава сувишно ода-

вање постојеће влаге у земљишту и повећава способност земљишта да прими нове количине влаге из падавина; смањује се запреминска маса уз истовремено повећање порозности и ваздушног капацитета, што појачава аерацију и побољшава топлотни режим земљишта; уништавају се корови из међуредног простора који могу бити јаки компетитори гајеном усеву за влагу. Малчирање (настирање) смањује евапорацију на тај начин што смањује површину која је изложена сунцу и ветру. Сунчеви зраци се више одбијају од светлије површине (малч је светлији од земљишта) што утиче на смањење температуре. Исецкани материјали или ситније материје употребљене за малч боље упијају воду и онемогућавају њено отицање или испаравање. Површина испод малча је порознија без покорнице и може да упије више влаге. Из наведених разлога земљиште је снабдевеније влагом. Гајење већег броја хибрида различитих дужина вегетације на једном газдинству свакако је за препоруку, јер у случају појаве неког екстремног догађаја, различити хибриди налазиће се у различитим фенолошким фазама и различито ће одреаговати на стресне услове, те ће једне другима компензовати губитке у приносима, што ће газдинству омогућити сигурнију производњу. Треба примењивати ђубрива у складу са стварним стањем хранива у земљишту и потребама биљака, а у оквиру интегралних мера свим примењеним мерама тежити снабдевање земљишта хранивима, као и побољшање особина које ће омогућити лакшу доступност тих хранива усеву.

Наводњавање је обавезна мера, ако постоје услови за то, јер наводњавањем принос кукуруза се значајно повећава. Ефекти наводњавања у сушним подручјима и на земљиштима слабих водно физичких својстава доста су велики и износе и до 100%. Наводњавање треба вршити на бази водног биланса водећи рачуна о критичним периодима кукуруза за водом. Уколико се наводњавање не може изводити на бази водног биланса онда је боље вршити 2-3 заливања са око 40 mm воде и то у периоду најинтезивнијег пораста, метличања и оплодње.

Ако се све ове активности спроведу благовремено као и наведене мере неге, уз повољне климатске услове, можемо говорити да смо испунили обавезе и очекивати добре резултате свога рада.

UTICAJ FAKTORA NA PRINOS KUKURUZA (za ukupno 10t/ha)			
Rang	Faktor	Prinos (kg/ha)	Udeo (%)
1	Vremenske prilike	2.700	27%
2	Azot	2.600	26%
3	Hibrid	1.900	19%
4	Predusev	1.000	10%
5	Gustina setve	800	8%
6	Obrada zemljišta	600	6%
7	Regulatori rasta	400	4%
	Ukupno	10.000	100%

ВИСОКИ НАПОН ПРОТИВ КОРОВА

Миладин Виторовић
Саветодавац за механизацију пољопривреде

Данас се борба против корова не може водити само хемијским методама због великих недостатака у виду загађења животне средине и стварања отпорних корова на хербициде.

Нехемијске методе се могу поделити у четири групе :

1. Превентивне мере
2. Биолошке мере
3. Механичке мере
4. Физичке мере

Физичким мерама, корови се уништавају прегревањем електричном струјом, пламеном, електромагнетним микроталасним зрачењем или прегрејаном воденом паром. Ови начини борбе против корова не остављају никакве штетне остатке у земљишти и нити штете усевама ако се правилно кристе.

Концепт употребе електричне енергије за уништавање корова је заживео у САД почетком 1980-их, у Европи нешто касније. У пракси примене овакве методе је имала доста препрека за широку употребу (мали учинак, безбедност руковаоца, санажни генератори су захтевали тракторе великих снага, коју су у то време обављали само основну обраду земљишта...).

Отприлике у исто време, хербициди су се развијали и постајали све више коришћени. Технологија хербицида је била јефтинија, лако применљива и пољопривредници су их масовно користили тако да су нехемијске технологије изгубиле значај. Ради очувања животне средине, производње органске хране и напретка у технологији производње машина за борбу против корова електричном струјом видимо да се овај концепт у борби против корова у пољопривредну производњу.

ПОМОЋУ ОВЕ СЛИКЕ, ОБЈАСНИЋЕМО ПРИНЦИП РАДА :

1. Трактор.
2. Генератор наизменичне струје погоњен прикључним вратилом трактора (ПВТ).
3. Трансформатор.
4. Примарна електрода (контакт са коровом).
5. Коров.
6. Коренов систем.
7. Земљиште.
8. Повратна електрода.
9. Коров након третмана.

Користе се трактори (1) са снагом мотора већом од 225 КС, који преко прикључног вратила трактора погони генератор наизменичне струје (2), велике снаге ($P = 155 \text{ KW}$). У трансформатору (3) струја произведена из генератора се повећава на виши напон ($U = 15 \text{ KV}$).

Ова високонапонска електрична енергија се преноси на предњи део машине преко кабла до примарне електроде (4) која долази у контакт са коровом (5).

У додиру са коровом електрична енергија се пре-

твара у топлоту због природне отпорности биљке. Ова топлота изазива испаравање течности у биљним ћелијама, што доводи до повећања унутрашњег притиска који проузрокује нагло пуцање ћелијских зидова што изазива уништење ткива.

Струја се затим враћа назад кроз коренски систем биљке (6), и земљу (7) и кроз повратну электроду (8) и точка за уземљење у виду дискосног цртала.

Реакција третираног корова (9) је увенуће и постепено исушивање током неколико сати или дана.

МРКА ТРУЛЕЖ КРТОЛА КРОМПИРА И БАКТЕРИЈСКОГ УВЕНУЋА КРОМПИРА И ПАРАДАЈЗА

Никола Трикић
Саветодавац за заштиту биља

Ralstonia solanacearum је проузроковач бактериозне увелости парадајза, кромпира, паприке и осталих биљака фамилије Solanaceae. Одговорна је за велике губитке у производњи ових економски значајних биљних врста на нашем подручју. *Ralstonia solanacearum* је раније била позната као *Pseudomonas solanacearum*. Овај патоген спада у економски најштетније врсте фитопатогених бактерија. Штете које причињава зависе од биљке домаћина, сорте па преко временских услова и места производње и могу да досегну и до 90% укупне производње. Бактерија се одржава дуго у земљишту и води, у остацима заражених биљака у земљишту и у зараженим коровским биљкама и то су главни извори инфекције одакле се шири у незаражене усеве остацима земљишта на механизацији, кишним капима и системом за наводњавање. Бактерија обично заражава биљке парадајза преко корена, продире кроз повреде или природне отворе на корену. Такође, повреде на стаблу током обављања агротехничких мера или услед дејства инсеката, могу отворити пут за улазак патогена. Са заражених на здраве биљке патоген се шири системом за наводњавање. Високе температуре 29-35°C посебно погодују развоју болести. Код парадајза први видљиви симптоми се уочавају на најмлађем лишћу у најтоплијем делу дана. Уколико постоје повољни услови за развој патогена, који подразумевају температуру земљишта од око 25°C и влажност ваздуха, вене једна страна или цела биљка за неколико дана, након чега следи и пропадање целе биљке. Могу се уочити пруге које изгледају као натопљене водом и протежу се дуж стабљике које представљају некрозу спроводног ткива. Ако се стабљика пресече из спроводног ткива које је смеђе боје, цури бели или жућкасти бактеријски ексудат.

Почетна фаза инфекције у пољу кромпира препознаје се по увенућу вршних листова биљке на високим температурама током дана, који се опорављају током ноћи. У раним фазама увенућа лишће остаје зелено али касније почиње да жути и развија се смеђа некроза. Убрзо долази до увенућа изданка или целе биљке што резултира коначним пропадањем и одумирањем биљке. Попречни пресек спроводног ткива увенуле

стабљике обично је смеђе боје, а из пресеченог места се лако може исцедити млечни бактеријски ексудат. Кад се пресечена стабљика стави усправно у воду, из спроводних судова истиче бактеријски ексудат.

Заражене кртоле семенског кромпира представљају најопаснији извор инокулума и главни начин ширења патогена. Кртоле могу да имају очигледну инфекцију у случају када се виде симптоми, или латентну инфекцију у случају када нема видљивих симптома што представља изузетну опасност, јер употреба заражених семенских кртола, осим што одмах изазива економску штету на усевима проузрокује и будућу штету због контаминације земљишта. Значи да појава болести на кромпиру може да представља озбиљну претњу за будуће узгајање не само кромпира већ и парадајза, паприке и плавог патлиџана. Код других биљака ако дође до увенућа, симптоми су исти као и код парадајза.

Велики број биљака домаћина патогена и одсуство хемијских и биолошких средстава чине да бактеријско увенуће представља велику опасност. Бактериозну увелост парадајза је веома тешко контролисати и за сада не постоји стратегија која би била у потпуности ефикасна. Хемијске мере у виду примене једињења на бази бакра су показале одређен степен ефикасности у сузбијању *Ralstonia solanacearum*. У областима где је регистровано присуство патогена треба применити вид интегралне заштите који обухвата различите методе борбе, отпорне сорте, агротехничке мере и употребу хемијских и биолошких средстава за заштиту.

Акцента у заштити кромпира, у борби против бактериозе, је употреба семенске кртоле без присуства *R. solanacearum*. Исто тако је важно рано утврђивање присутности патогена, јер је само правовременим интервенцијама могуће сузбити штету и ограничити ширење бактерије. Превентивне мере морају да обухвате све фазе премештања кртола: потребно је да се дезинфикују средства транспорта, контејнери и простори где се скупља кромпир, посебно када се открије трулеж у појединим партијама. Осим тога, поступак припреме кртола за садњу треба да се обавља пазећи да се различите партије држе одвојено једна од друге и да се често врши дезинфекција алата који се користи за сечу

(укључујући машине). Најбоље је за сетву користити целе кртоле. Важна је и дезинфекција столова, сандука, и свега другог што долази у контакт са семенским кртолама. На местима производње где је дошло до појаве ове бактериозе треба интервенисати уништавањем заражених биљака и кртола. На деловима земљишта где се појави болест не сме се узгајати бар 5 година ни кромпир ни друге биљке из рода *Solanum*. Просторије, машине, алат, приватни предмети и све остало што је дошло у контакт с зараженим кртолама и/или зараже-

ним биљкама мора да буде адекватно дезинфиковано.

ПЛАМЕЊАЧА КРАСТАВАЦА *Pseudoperonospora cubensis*

Славица Стојкић
Саветодавац за заштиту биља

Гљива проузроковач пламењаче припада групи економски најзначајнијих патогена краставца. Штете које наноси подједнако су деструктивне како у пољу тако и у затвореном простору. До умањења приноса долази услед делимичног или потпуног уништења лисне масе биљака. Симптоми обољења се испољавају најчешће на листу старом 5-15 дана, у виду шаренила лишћа. Са развојем болести долази и до развоја карактеристичних симптома типа крупних, угластих пега, између лисних нерава, жуте боје. Уколико дође до повећања влажности, на наличју листа у оквиру пега настаје превлака коју чине репродуктивне творевине гљива. Најчешће се жаришта јављају на средишњем делу оцака одакле се болест шири на младо лишће. Плодови на таквим биљкама нису захваћени али су лошег квалитета и изгледа. Петељке остају зелене те лишће не опада. У затвореном простору због повећане влаге и високе температуре оболело лишће се не суши већ се размекшава и трули. Међу осетљивим биљкама нема вишегодишњих домаћина па је недовољно јасно како овај паразит презимљава, јер образовање ооспора у ткиву оболелих биљака није утврђено. У таквим условима примарне заразе у пољу настају из затвореног простора. За разлику од других проузроковача пламењаче услови за остваривање инфекције пламењаче краставца нису влажно и прохладно време. Оптимални услови су температура од 15-25°C мада се инфекција може остварити и при температури од 8°C па чак до 30°C, минимална количина воде или росе у трајању од 2-3 сата. Пламењача краставца је изузетно агресивна болест, нарочито током летњих месеци у

производњи корнишона. Само мало кашњење или погрешан избор фунгицида може да отежа даљу заштиту, значајно да смањи род. Брзи развој овог поврћа, висока агресивност пламењаче која користи и најмање повољне услове за развој и велики инфективни потенцијал – чине заштиту јако тешком и неизвесном. Најбоље је користити мање осетљиве сорте и хибриде, користити оцедно земљиште а при сетви правити већа растојања како би се омогућило боље проветравање. Такође, је од велике помоћи да се сетва врши на осунчаним парцелама где се лист брже суши и тако смањује могућност инфекције. Проблем при заштити представља и сужењи избор фунгицида због каренце препарата и бербе која се обавља на два до три дана, те кратког деловање фунгицида због брзог пораста биљака.

Заштиту краставца корнишона од пламењаче треба почети након ницања, односно након појаве правих листова. Примена фунгицида у заштити краставца даје задовољавајуће резултате уколико се примењују пре првих зараза (превентивно). Због свега наведеног, периоди између прскања треба да буду краћи. Гљива која изазива пламењачу краставца врло брзо развија резистентност на фунгициде па их треба стално мењати.

МРЉАВОСТ ПЛОВОА ЛУБЕНИЦЕ И ДИЊЕ

Жаклина Младеновић
Саветодавац за заштиту биља

Ради се о новој болести лубенице и диње. Заштита је превентивна, како механичка тако и хемијска јер се заражене биљке не могу излечити

По неким подацима у нашој земљи сремци су највећи произвођачи лубеница и диња. А ако ове биљке, које се гаје као поврће а конзумирају као воће, и не заузимају највеће површине у Срему, сремачки бостан је гарантовано најслађи. А како и не би био када су деценијама и генерацијама бостандије „пекле занат“ и савладале све тајне заштите ових биљака. Али, последњих година на њиве се уселила и једна бактерија која проузрокује нову болест познату као мрљавост лубеница и диња, против које су и ови „прекаљени“ произвођачи немоћни.

Диње и лубенице су најосетљивији домаћини

Ова болест је још увек непознаница када је у питању наше подручје. Ради се о карантински штетном организму за Републику Србију, чије се присуство строго контролише. Проузроковач овог обољења је карантинска фитопатогена бактерија *Acidovorax citrulli*. Познато је да су бактеријска обољења специфична и компликована за заштиту, јер се за хемијску заштиту користе само превентивни препарати.

Показало се да су овој бактерији најосетљивији домаћини лубеница и диња код којих се симптоми болести појављују подједнако интензивно на плодовима, листовима и врежи, док се код осталих биљака из породице кукурбитаце (тиквењаче) а то су краставци, тикве и тиквице, симптоми јављају само на листу.

Знаци болести могу се уочити на лубеницама и дињама у свим фенолошким фазама развоја. На расад у се јављају влажне пеге на наличју котиледона а, када је зараза јача бактерија може изазвати и његово пропадање.

Да расад не би пропао, јер ово није јефтина производња, ваљало би га, обавезно превентивно заштитити неким од фунгицида на бази бакра.

Када бактерија зарази већ развијене биљке тада се на старијим листовима лубенице дуж лисних нерава уочавају лезије светло до тамно браон боје. У току веге-

тације ови симптоми, који се региструју на листовима, могу се побркати с знацима заразе од антракнозе и црне трулежи лубенице. Треба знати и да неке заражене биљке могу остати без симптома по вегетативним деловима и онда се прве мрље запазе тек на плодовима.

Плодови су најосетљивији две – три недеље после цветања. На њима су први знаци да је ова бактерија заразила лубенице ситне воденасте пеге пречника неколико мм, које се брзо шире у веће пеге неправилног облика. За неколико дана целокупна површина плода може бити покривена тамно – зеленим масним лезијама, односно удубљењима. Оне су обично уочљивије непосредно пред сазревање плодова. Касније постају некротичне и доводе до пуцања плода. Често се из ових пукотина ослобађа беличасти бактеријски ексадат, да би, у последњој фази заразе плодови почели да труну.

На плоду диње, симптоми су слични. Прво се јављају ситне воденасте, а затим мрке угнуте пеге, па следи пуцање коре, трулеж и пропадање. У касној фази инфекције плодове насељу сапрофитни организми после чега кора пуца, плод трули и пропада.

Извор заразе бактеријом *A. citrulli* је болесно семе. Патоген може да се одржи у зараженом семену неколико година. Из њега изникне заражен расад а са њим се бактерија преноси у поље. У неким случајевима извор болести су заражене самоникле биљке из породице Cucurbitaceae. - На отвореном пољу или у расадницима бактерија се шири водом преко заливних система. Започињање новог циклуса болести могуће је и преко оболелих плодова који пропадају и остају на парцелама, остављајући заражено семе у земљишту. Ова болест се не преноси векторима, а бактерији одговара топло и влажно време током сезоне. У таквим условима болест се брзо шири и може да проузрокује и тоталну штету у усевиима диња и лубеница.

Како смо већ напоменули, биљке које заразе бактерије се тешко могу излечити. Због тога сви струњаци предају да се штите превентивно, пре него што се зараза оствари.

Да би се избегла зараза треба да се поштују превентивне мере. Као прво да се за сетву користити здраво и декларисано семе отпорних или барем толерантних

сорт, да се расад, произведен из таквог семена, редовно и темељно прегледа како би се у право време уочиле евентуално оболеле биљке. Приликом производње расада потребна је дезинфекција прибора за рад, контролисана влажност и температура, као и минимална манипулација биљкама. Следећи корак је да се из окружења расада, а касније и расађеног бостана, уклоне све самоникле биљке из породице Cucurbitaceae. Важно је и да се поштује плодоред од најмање три, а пожељно је и пет година. Када се заврши берба требало би све биљне остатке покупити и парцелу заорати.

Ово су уобичајене мере заштите од свих, не само карантинских већ и редовних болести које изазивају

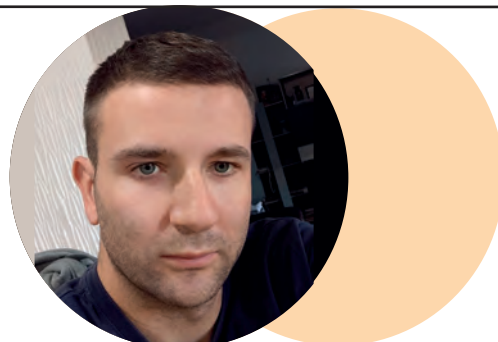
паразитне гљиве и бактерије. За заштиту од ове бактерије специфична мера је превентивно прскање препаратима на бази бакра од цветања па до зрења.

ЗАГАЂЕЊЕ ПЕСТИЦИДИМА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Лазар Васић

Саветодавац за заштиту животне средине

Савремена пољопривреда зависи од разних агротехничких мера које омогућавају високе и стабилне приносе. Међу њима, значајну улогу имају пестициди – хемијска средства која се користе за сузбијање штетних организама: инсеката, гљивица, бактерија и корова. Иако доприносе ефикасној заштити усева, пестициди имају и негативне последице по животну средину, здравље људи и биодиверзитет. У последњим деценијама, загађење пестицидима постало је глобални еколошки проблем.

ВРСТЕ ПЕСТИЦИДА И ЊИХОВА ПРИМЕНА

Пестициди се деле према врсти организама које уништавају:

- **Инсектициди** – против инсеката
- **Фунгициди** – против гљивичних обољења
- **Хербициди** – против корова
- **Родентициди** – против глодара
- **Бактерициди** – против бактерија

У конвенционалној пољопривреди пестициди се примењују најчешће путем прскања или заливања биљака. Међутим, често долази до прекомерне употребе, погрешне концентрације или неправилног третирања, што изазива озбиљно загађење.

Како пестициди загађују животну средину?

1. Земљиште

Пестициди који доспеју на тло могу остати активни месецима или чак годинама. Неки се разграђују споро и акумулирају, мењајући хемијски састав и нарушавајући микробиолошку активност земљишта. То може довести до губитка плодности и поремећаја у ланцима исхране тла.

2. Воде

Испирање пестицида кишом или заливањем води до њиховог уласка у подземне и површинске воде. То представља опасност по биљни и животињски свет у воденим екосистемима, али и по људе, нарочито ако се контаминирана вода користи за пиће.

3. Ваздух

Током прскања, посебно при јаком ветру или високим температурама, пестициди могу испарити и ширити се атмосферским путем на велике удаљености. Тиме загађују околне површине, укључујући и подручја која нису третирана.

4. Биљке и животиње

Пестициди не праве разлику између штетних и корисних организама. Убијају и опрашиваче (попут пчела), предаторе штеточина, птице, водоземце и друге корисне врсте, што води ка нарушавању природне равнотеже.

Утицај пестицида на људско здравље

Загађење пестицидима може имати озбиљне последице по здравље људи:

- **Акутна тровања** – симптоми укључују мучнину, повраћање, главобољу, вртоглавицу и оштећења коже.
- **Хроничне последице** – дуготрајна изложеност пестицидима повезана је са повећаним ризиком од канцера (нпр. леукемија, лимфоми), поремећајима хормона, репродуктивним проблемима и неуролошким болестима.
- **Посебно су угрожени радници у пољопривреди, деца, труднице и људи у близини интензивно третираних пољопривредних површина.**

Дугорочне последице

1. Биоаккумуляција и биомангификација

Пестициди се могу задржати у телима организама и акумулирати кроз ланце исхране. Највише концентрације често се налазе код предатора на врху ланца, укључујући и људе.

2. Отпорност штеточина

Стална употреба истих пестицида доводи до развоја отпорности код штетних организама, што захтева још јаче и токсичније хемикалије – стварајући зачарани круг.

3. Губитак биодиверзитета

Масовно уништавање корисних инсеката, гљива и микроорганизама угрожава биолошку разноликост,

стабилност екосистема и отпорност агроеколошких система.

Решења и алтернативни приступи

1. Интегрисана заштита биља (ИПМ)

Комбинује биолошке, физичке, механичке и хемијске мере заштите. Пестициди се користе као последње средство, у контролисаним количинама и само када је неопходно.

2. Органска пољопривреда

Забрањује употребу синтетичких пестицида. Фокусира се на природне методе заштите биљака, као што су биљни екстракти, корисни инсекти и плодород.

3. Биопестициди

Средства биљног, животињског или микробиолошког порекла, која су мање токсична и разградива, представљају безбеднију алтернативу.

4. Образовање и законска регулатива

Неопходно је јачање образовања пољопривредника о безбедној употреби пестицида и увођење строжих закона и надзора над њиховом применом.

Загађење пестицидима у пољопривреди је комплексан проблем који захтева свеобухватан приступ. Неопходно је пронаћи равнотежу између заштите биља и очувања здравља људи и животне средине. Одрживим праксама, образовањем и одговорном употребом пестицида можемо значајно смањити негативне последице и створити здравију будућност за све.

ИЗМЕНЕ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ИПАРД ПОДСТИЦАЈЕ ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ У ФИЗИЧКУ ИМОВИНУ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА У ОКВИРУ ИПАРД III ПРОГРАМА

Горан Павловић

Саветодавац за ратарство и повртарство

Када је о тракторима и механизацији реч, постоје измене у односу на раније јавне позиве. Право на подстицаје имају физичка лица, предузетници и земљорадничке задруге. Сви они морају имати регистрована пољопривредна газдинства у активном статусу. Међутим, промењени су услови у погледу површина које се обрађују, висине подстицаја, бодовања и рангирања...

ИПАРД подстицаји износе:

1. 60 одсто од вредности укупних прихватљивих трошкова;
2. 65 одсто од вредности укупних прихватљивих трошкова – ако се у планинском подручју налазе:

- Сви објекти који су предмет инвестиције у изградњу објекта, или сва газдинства са млечним кржавама у сектору млека, односно сви објекти са одговарајућом врстом животиња у сектору меса, јаја и рибарства, или
- Све катастарске парцеле уписане у Регистар на којима се обавља примарна пољопривредна производња биљних култура у сектору воћа, поврћа, грожђа, житарица и индустријског биља;
- 70 одсто од вредности укупних прихватљивих трошкова – ако је подносилац захтева:
- Физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства или предузетник, млађи од 40 година старости на дан подношења захтева за одобравање пројекта, или
- Произвођач сертифицираних органских производа у примарној пољопривредној производњи у складу са прописима којима се уређује органска производња.

ИПАРД подстицаји се утврђују у додатном износу од 10 одсто преко процентуалног износа од 60 одсто прихватљивих трошкова само за инвестиције у управљање отпадом и отпадним водама и производњу и складиштење енергије из обновљивих извора. Највиши укупан износ у коме се утврђују ИПАРД подстицаји

не може прећи износ од 75 одсто од вредности укупних прихватљивих трошкова по захтеву.

Минималан и максималан износ подстицаја

По једном захтеву, без обзира на укупну вредност предметне инвестиције, корисник може да оствари право на ИПАРД подстицаје у минималном номиналном износу од 20.000 евра и максималном номиналном износу од 1.000.000 евра. У периоду спровођења ИПАРД 3 програма, корисник може да оствари право на ИПАРД подстицаје у складу са овим правилником у укупном максималном номиналном износу од 2.000.000 евра.

Ако је реч о сточарској производњи – сектор млека, поносилац захтева може да оствари право на ИПАРД подстицаје за набавку трактора ако пољопривредно газдинство има 30 до 300 млечних кржава. Ако има 30 до 50 млечних кржава може да конкурише за трактор с највећом снагом мотора номинално до 80 киловата, а ако има од 51 до 300 млечних кржава може да конкурише за трактор до 100 киловата.

У сектору меса подносилац захтева може да оствари право на ИПАРД подстицаје за набавку трактора до 80 kW – ако је укупни капацитет објекта са животињама од 30 до 100 грла говеда, односно од 200 до 1.000 товних свиња, односно од 30 до 200 крмача, односно од 200 од 400 грла оваца или коза, односно од 1.000 до 4.000 ћурки, односно од 300 до 1.000 гусака, односно од 5.000 до 20.000 бројлера по турнусу.

Трактор до 100 kW може купити ако има од 101 до 1.000 грла говеда, односно од 1.001 до 10.000 товних свиња, односно од 201 до 400 крмача, односно од 401 до 1.000 грла оваца или коза, односно од 4.001 до 10.000 ћурки, односно од 1.001 до 3.000 гусака, односно од 20.001 до 50.000 бројлера по турнусу, односно за родитељска јата кокошака, ћурки и гусака.

Произвођачи јаја могу конкурисати за трактор до 80 KW ако је укупни капацитет одобрених објекта од 5.000 до 50.000 кокошака носила у експлоатацији. За трактор до 90 KW – ако је укупни капацитет одобрених објекта од 50.001 до 100.000 кокошака носила. Они

који би трактор до 100 KW треба да имају објекте од 100.001 до 200.000 кокошака носиља.

Услов за произвођаче воћа и поврћа је да инвестиција која је предмет ИПАРД-а скупља од 50.000 евра. За набавку трактора постоји и додатни услов у погледу јачине мотора.

Воћарски трактор до 70 KW може се набавити ако је површина под воћем од 2 до 10 ха. Трактор до 90 KW – од 10 до 50 ха под производњом воћа, а до 100 KW – од 50 до 100 ха под производњом воћа.

Код поврћа услови су следећи:

- 60 kw – од 0,5 до 2 ха под производњом поврћа на отвореном простору, односно од 0,5 до 2 ха површине под производњом поврћа у заштићеном простору;
- 80 KW – од 2 до 10 ха под производњом поврћа на отвореном простору, односно од 2 до 5 ха под производњом поврћа у заштићеном простору;

• до 100 KW – од 10 до 100 ха под производњом поврћа на отвореном простору, односно од 5 до 15 ха под производњом поврћа у заштићеном простору.

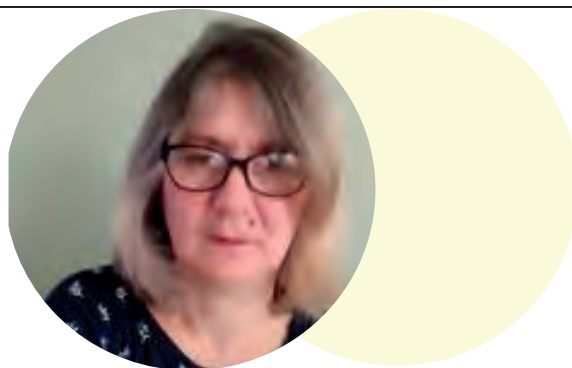
Услов у ратарској производњи: Од 50 до 100 хектара. Да би се конкурисало за набавку механизације и трактора у ратарству минималне површине у власништву или закупу морају бити веће од 50 хектара. Посебни услови за тракторе, када је о њиховој јачини реч, су:

- до 80 KW – од 50 до 70 ха под производњом житарица и индустријског биља;
- до 100 KW – од 70 до 100 ха површине под производњом житарица и индустријског биља.

Виноградари могу да конкуришу на позивима за тракторе и механизацију ако имају од два до 50 хектара под виновом лозом. За трактор јачине до 70 KW треба да имају од два до десет хектара, а за трактор до 90 KW од 10 до 50 хектара.

ПОДСТИЦАЈИ ЗА КУПОВИНУ СЕРТИФИКОВАНОГ СЕМЕНА

Снежана Петровић
Саветодавац за агроекономију

Министарство пољопривреде објавило је нови правилник који прописује како пољопривредници могу да добију новчану подршку – регрес за куповину сертифициваног семена. Право на овај подстицај имају како физичка, тако и правна лица и предузетници, али под одређеним условима.

Сви заинтересовани морају бити уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, имати активан статус, обновити регистрацију и сејати семе на пријављеним парцелама. Подстицај важи за највише 100 хектара. Списак биљака које држава субвенциониса је подужи и односи се на пшеницу, јечам, овас, тритикале, кукуруз, соју, сунцокрет, уљану репицу и шећерну репу. Семе мора бити сертифициковано и купљено у периоду од 1. августа претходне до дана подношења захтева у текућој години.

Пољопривредници морају да поднесу захтев путем електронског система еАграр, и то у дигиталном формату, са валидним електронским потписом. У захтев се уносе подаци о купљеном семени, рачунима, пријављеним парцелама, као и изјава да је семе заиста посејано

на наведеним површинама.

Висина подстицаја зависи од врсте културе и површине коју пољопривредник обрађује. Међутим, држава је прописала максималне количине семена по хектару за сваку културу, што значи да регрес неће бити одобрен за више од дозвољене норме.

Прописани лимит је следећи:

- Пшеница: 250 килограма по хектару
- Јечам: 200 килограма по хектару
- Овас: 160 килограма по хектару
- Тритикале: 250 килограма по хектару
- Кукуруз: 75.000 зрна (3 сејне јединице/ха)
- Соја: 110 килограма по хектару
- Сунцокрет: 70.000 зрна (1 сејна јединица/ха)
- Уљана репица: 3,5 килограма по хектару
- Шећерна репа: 1,3 сејне јединице/ха

Подстицаји неће бити одобрени за земљиште у државној својини узето у закуп, осим ако је тај закуп добијен на јавном надметању.

Уз електронски образац пољопривредници су

у обавези да приложи рачуне, податке о парцелама и културама, као и личне податке подносиоца. Осим тога, подносилац мора да да сагласност да надлежна управа може да прибави податке из службених евиденција или да се обавезе да ће то учинити сам. Важно је нагласити да се свака нетачност у пријави или непотпуна документација сматра неуредним захтевом и води до одбацивања. Изјава подносиоца носи тежину – он под кривичном и материјалном одговорношћу потврђује да је све што је навео тачно.

Да би физичко или правно лице користило еА-грар, мора се претходно регистровати. Након регистрације, кориснику се отвара налог и додељује приступ Јединственом електронском сандучету, што омогућава директну комуникацију са Управом за аграрна плаћања.

Регистрација може бити извршена онлине путем портала eid.gov.rs користећи квалификовани електронски сертификат или физички на шалтеру уз мобилну апликацију ConsentID. Корисницима је до-

ступна техничка подршка, и то преко овлашћеног лица Управе, саветодавца из области пољопривреде који има лиценцу, или запосленог у локалној самоуправи.

Управа за аграрна плаћања користи податке из постојећих регистара и евиденција без додатне провере, осим ако су подаци означени као потребни за проверу. Систем користи јединствене идентификаторе – попут ЈМБГ-а, ПИБ-а, матичног броја и броја из Централног регистра социјалног осигурања – да би прецизно идентификовао кориснике и ускладио податке.

Управа проверава да ли су захтеви правилно попуњени, да ли је достављена прописана документација и да ли се унети подаци поклапају са евиденцијама.

Ако нешто недостаје или није тачно корисник добија обавештење и рок од најмање осам дана да исправи неправилности. Уколико не поступи по упутству захтев се одбацује.

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 12 - 18.5.2025. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA														VOJVODINA							
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Brokoli (Broccoli)	400	350							260	350						350						
Karfiol (Cauliflower)	250	300			300				220	250						280	250	250	250		130	
Krastavac-saladni (Cuc)	150	150	150	110	150	150	100	130	250	130	150	200	100			225	200	200	200	350	130	200
Krompir (Potato)	150	130	70	100	120		100	130	100	90	120		80	100		110	120	120	100	100	80	120
Krompir mladi (Potato baby)	250	200		200	170	200	170	200	450	200	200	250	150			250	300	200	275	200	400	
Kupus (Cabbage)	150	120	120	100	120	80	100	120	200	110	120	150	80	140		180	120	180	150	220	100	150
Luk beli (Garlic)	800	800	500	750	700	800	600	700	550	55	600	750	700	800		1300	900	600	600	700		
Luk crni mladi (Onion spring)	50	50		50	50	250	50	50	60	40	50	50	33	90				60	80		50	
Luk crni (Onion)		200	100	100	150	100	120	120	100	110	90		100	120		100	130	150	130	80	100	150
Paprika-babura(Pepper Babura)	400	500			300	250										400						
Paprika-ostala (Pepper other)	500	500	450			500	400	350		280	290						300	550	350		350	
Paradajz (Tomato)	300	300	300	200	280	250	300	250	320	200	280	500	250			230	270	250	250	250	180	
Pasulj-beli (Beans white)	600	450	450	430	450	420		500	400		400	400	450			350	450	450	400		500	600
Patlidžan (Eggplant)	300	400					300									300						
Pražluk (Leek)		200					200	180	140	200	200		200	250								
Rotkva (Radish)	80	50	50			80	50	50	90				33	60		80		80				
Spanać (Spinach)	250	200	150	200		250			200	200	100		150			200	200	200			160	
Tikvice (Zucchini)	150	150	150		140	200		150	260	160	130		150			130	250	150		120	200	
Zelena salata (Lettuce)	100	80	50	50		50	70	80	70	60	60			70		80	60	60	70	80		
Šargarepa (Carrot)	150	150	100	100	100	100	100	100	120	80	100	100	100			110	150	170	150		100	120

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 12 - 18.5.2025. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA														VOJVODINA							
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Banana (Banana)	220	250	210	220	230	240	220	220	200		200	200	200	90		220	220	200	220	120	190	
Grejofrut (Grapefruit)	300	300			250		250				220					280	300					
Jabuka Ajdared (Apple Idared)	150	200	180	120				150		140				110		120	150	110				100
Jabuka Zlatni Delišes (Apple Golden Delicious)	250	250	180	120		150		150	130					140			200					120
Jabuka Greni Smit (Apple Grenny Smith)	200	250		120		150										150	200	130				120
Jabuka ostala (Apple other)	300	250		120	120		120	120	90			120	150					130	120	100		
Jagoda (Strawberry)	400	500	500	400	500	450		500	450	400	500	450	400			500	350	500	400	350	350	400
Kivi (Kiwi)	400	450	250		350		300							200			400				450	
Kruška (Pear)	400	500		300	300	300	300		150		280					280	350	250				
Limun (Lemon)	250	300	280	220	280	250	250	250	220		220	250	220			280	300	200	200	220		
Mandariná (Tangerine)	400		250	200	250		220	250					220	160		280	300	220	220			
Orah (Walnut)	1100	1100	1000	1000	1100	1200	800	1000	1200	1100	1200	1100	1100			1300	1100	1000	1200		1200	1200
Pomorandža (Orange)	250	300		200	220		220	250			200		200	150		220	300	220	220	150	220	
Trešnja (Sweet cherry)	800	1000	1200	1000		1000				900	1700							1000				

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 12 - 18.5.2025. godine

Jedinica mere din/ kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina								
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Bikovi	>500kg	HF																	330				
Bikovi	>500kg	SM				400													360				
Jagnjad	sve težine	sve rase	450	500	500	480	600	600	530	520	530		550						530				
Jarad	sve težine	sve rase	200		500							450	400						450				
Junad	350-480kg	sve rase							530														
Koze	sve težine	sve rase										230							100				
Krave za klanje	sve težine	SM				300			240														
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	250	170	120														140				
Ovca	sve težine	sve rase	170	180	180				220	300	230		200						120				
Prasac	16-25kg	sve rase	320	400	350	420	380	450		460	380		400						320				
Prasac	<=15kg	sve rase	350					450															
Telad	80-160kg	SM				850			700	550		700							600				
Tovljenici	80-120kg	sve rase		200	170					240			200						180				
Tovljenici	>120kg	sve rase		180	140	180				200									170				
Šilježad	sve težine	sve rase							240														

Поштовани пољопривредни произвођачи,
уколико желите да купите одређене пољопривредне производе
(воће, поврће, житарице или живу стоку) посетите сајт Агропонуда
или нам се обратите ако желите нешто да огласите да продајете или купујете

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

<http://www.agroponuda.com/>

© 2012-2021. AGROPONUDA - Берза пољопривредних производа и произвођача Републике Србије
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије
Контакт: stips@minpolj.gov.rs Реализација: Радионица КРУГ

Унос понуда пољопривредних производа у систем врше саветодавци. Понуде стандардно трају
14 дана, уколико саветодавац не унесе други термин трајања.
Произвођачи су одговорни за тачност информација које се налазе у понудама продаја.

Издаје: Пољопривредна саветодавна и стручна служба Смедерево, 026/4711-035

Штампа и припрема: Форма Сд Смедерево, **тираж:** 100; Излази квартално